

Kansallisarkisto
Riksarkivet
The National Archives of Finland

SAAVUTETTAVUUSKIRJASTO
CELIA

Sanataide kielellisten ja sosioemotionaalisten taitojen tukena

Veera Kivijärvi-Lehvonen

Tutkimuksen taustaa

Kaikille sanataidetta

- Tutkimuksen taustalla empiirinen kokemus siitä, kuinka sanataiteen avulla on mahdollista saada kaikki mukaan tulkitsemaan kirjallisuutta erilaisista tuen tarpeista huolimatta.
- Usein sanotaan, että lukemalla voi elää monta elämää. Lukemisen sanotaan lisäävän empatiaa ja kehittävän tunnetaitoja. Kaikilla lapsilla ja nuorilla ei ole pääsyä näihin mahdollisiin lukemisen hyötyihin lukemisen vaikeuksien takia. Voisiko sanataide tasapuolistaa pääsyä kiinni kirjallisuuteen?

Miksi sanataidetta tuen ryhmiin?

- Oppilaat, joilla on tuen tarvetta, hyötyvät erityisesti heille suunnitellusta kirjallisuuspädagogiikasta (Shen & Torka, 2017).
- Suomalaisten opettajien mukaan sanataide tarjoaa tukea tarvitseville oppilaille kielellisten taitojen vahvistamisen lisäksi mahdollisuuden eläytyä tarinoihin sekä ymmärtää tarinoiden sisältöjä (Kivijärvi-Lehkonen ym. 2025a).
- Dialoginen lukeminen luovana ja yhteisöllisenä toimintana on osoitettu useissa tutkimuksissa tehokkaaksi kielellisten taitojen tukemisen menetelmäksi (mm. Dowdall ym., 2019).
- Taidelähtöisten menetelmien käyttäminen kirjallisuuskasvatuksessa voi tukea toisten tunteiden tunnistamista ja tunteiden ilmaisua (Daunic ym., 2023).

Tutkimuksen teoreettinen tausta

- Sosioemotionaalisiin taitoihin kuuluvat omien ja muiden tunteiden tunnistaminen, tunteiden säätely, kyky luoda ja ylläpitää sosiaalisia suhteita sekä omaa käyttäytymistä koskevien päätösten tekeminen (Weissenberg, 2015).
- Näiden taitojen perustana ovat riittävät kielen, ymmärtämisen ja kommunikoinnin taidot.
- Vaikeudet kielellisissä ja/tai sosioemotionaalisissa taidoissa voivat muodostaa kielteisen kehän, jossa puutteet kielellisissä taidoissa hankaloittavat sosioemotionaalista oppimista, ja toisin päin (Hulme ym., 2015).

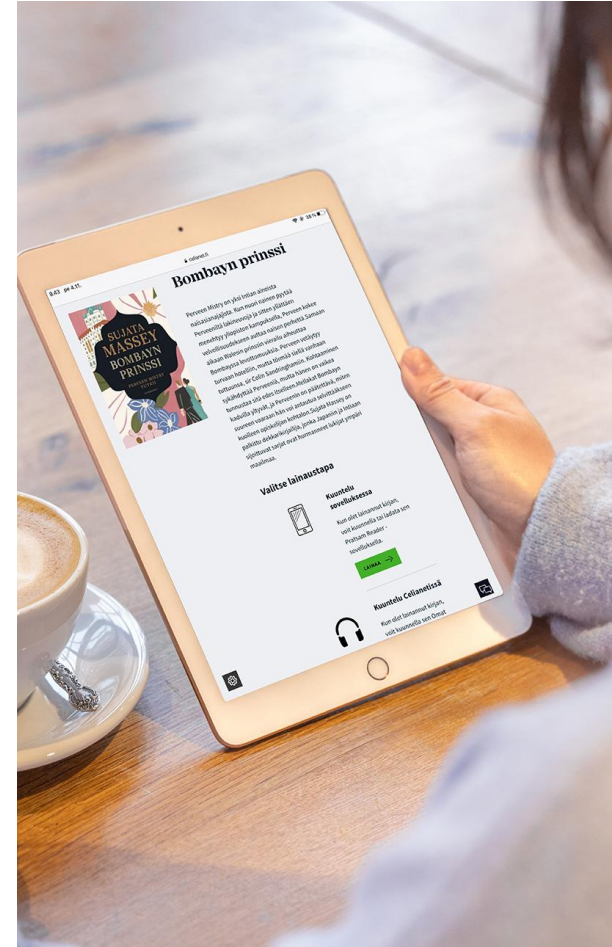

Tutkimuksen toteutus ja tulokset

Mitä tietoa kerättiin?

- Opettajilta kysyttiin, kuinka paljon he käyttävät sanataidetta opetuksessa, ja mihin tarkoituksiin (Kivijärvi-Lehvonen ym., 2025a).
- Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen avulla selvitettiin, kuinka aikaisemmissa interventioissa on tuettu kielellisiä ja sosioemotionaalisia taitoja samanaikaisesti (Kivijärvi-Lehvonen ym., 2025b).
- Interventiotutkimuksen avulla tutkittiin, voivatko säännölliset sanataidetunnit tukea kielellisiä ja sosioemotionaalisia taitoja (Kivijärvi-Lehvonen ym., 2026).

Tärkeimmät tulokset

- Opettajat käyttävät sanataidetta osana opetusta melko harvoin. He kuitenkin ajattelevat, että sanataiteesta on hyötyä kaikkien oppilaiden kielellisille ja sosioemotionaalisille taidoille.
- Aikaisemmissa tutkimuksissa on käytetty paljon luovia kirjallisuusperustaisia menetelmiä kielellisten ja sosioemotionaalisten taitojen tukena, ja niistä on ollut oppilaille hyötyä.
- Sanataideinterventio tuki erityisluokkaa käyvien oppilaiden kielellisiä ja sosioemotionaalisia taitoja.

Päätelmät

- Sanataiteen lisääminen kouluarkeen voi lisätä kaikkien mahdollisuutta vahvistaa kielellisiä ja sosioemotinaalisia taitojaan.
- Tukea tarvitsevat oppilaat saattavat tarvita erityisesti heille suunnattuja pedagogisia sisältöjä ja materiaaleja. Tämän asian voisi huomioida kirjallisuuskasvatuksessa laajemmin.
- Sanataideosaamista vahvistamalla opettajat ja kirjastolaiset voivat tarjota tehokkaampaa lukutaito-opetusta ja lukemaan innostamista.

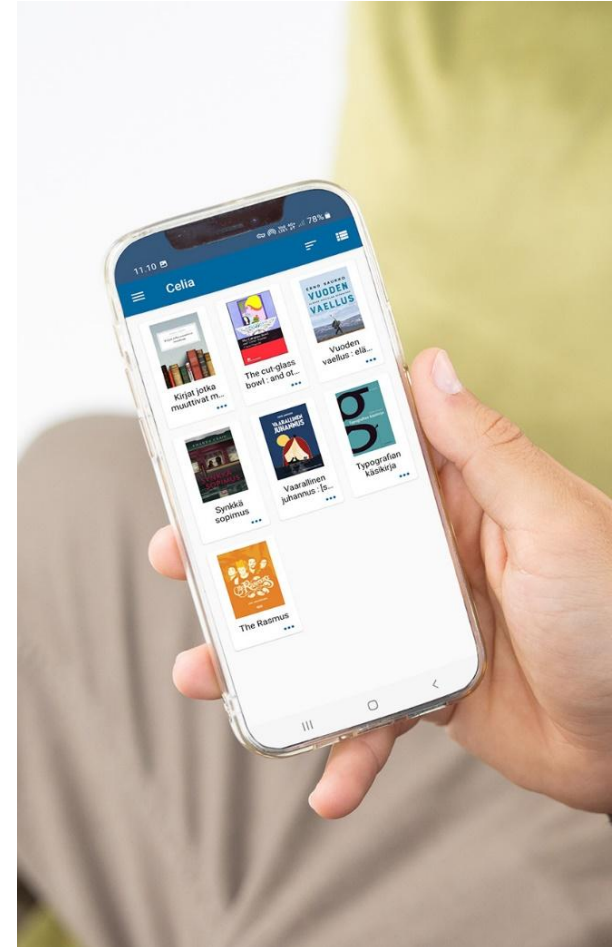

**Tutkimuksesta
käytäntöön!**

Sanataide onnistuu oikeilla välineillä myös erityisryhmissä

- Yksilöllistä tukea tarvitsevat oppilaat voivat hyötyä kirjoista, joita voi lukea ja kuunnella samanaikaisesti. Tutustu Celian yhdistelmäkirjoihin (DaisyTrio)!
- Jos kaikilla oppilailla ryhmässä on tuen tarvetta lukemisessa, voitte lukea ja kuunnella Celian yhdistelmäkirjoja valkotalulta.
- Celian selkokirjojen kokoelma on laajentunut, käy tutustumassa Celianetissä!

Sanataideharjoitukset Celian kirjoilla

- Celianetissä on oppitunneille suunniteltuja sanataideharjoituksia, joissa käsitellään lasten ja nuorten kirjallisuutta.
- Harjoituksia voi käyttää oman sanataideoppitunnin suunnittelun pohjana.
- Esimerkkejä teemoista: avaruus, talvi, muumit, lemmikkieläimet, pelaaminen, urheilu ja luonto.
- Materiaalit täydentyvät alkuvuodesta, pysy kuulolla!

”Lukeminen on jokaisen oikeus” – opas

- Celian ja Seinäjoen Erten yhteistyössä tehty opas.
- Tukea tarvitsevien lasten ja nuorten lukemisen edistämiseen.
- Löytyy sähköisenä Celianetistä.
- Sisältöjä:
 - Sanataideharjoituksia
 - Kirjavinkkausta
 - Lukupiirit tukea tarvitseville oppilaille
 - Jaettu lukeminen

Lähteitä

- Dowdall, N., Melendez-Torres, G. J., Murray, L., Gardner, F., Hartford, L., & Cooper, P. (2020). Shared picture book reading interventions for child language development: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Child Dev*, 91: e383-e399.
- Kivijärvi-Lehvonon, V. (2026). *Sanataide kielellisten ja sosioemotionaalisten taitojen tukena moninaisissa opetusryhmissä* [*Creative writing as support for linguistic and socio-emotional skills in diverse learning groups*] (Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Education, Humanities, and Theology, No. 256). University of Eastern Finland. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-5931-7>
- Weissberg, R., Durlak, J., Domitrovich, C., & Gullotta, T. (2015). Social and emotional learning: Past, present, and future. In J. Durlak., E. Domitrovich, R. Weissberg, & T. Gullotta (eds.), *Handbook of social and emotional learning: Research and practice* (s. 3 - 19). The Guilford Press.

